

ВСС ПРОВЕДЕ КРЪГЛА МАСА ЗА ПРЕДСТАВЯНЕ НА ПЪРВОНАЧАЛЕН ВАРИАНТ НА АНАЛИЗ „МЕРКИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ПО-ДОБРОТО ФУНКЦИОНИРАНЕ НА БЪЛГАРСКАТА СЪДЕБНА СИСТЕМА ВЪВ ВРЪЗКА С ПРОЦЕДУРИТЕ ЗА НАЗНАЧАВАНЕ, ПОДБОР И КАРИЕРНО РАЗВИТИЕ НА МАГИСТРАТИТЕ“

17 ноември 2022 година

Днес 17 ноември 2022 г., Висшият съдебен съвет проведе кръгла маса за представяне на първоначален вариант на [Анализ](#) „Мерки за осигуряване на по-доброто функциониране на българската съдебна система във връзка с процедурите за назначаване, подбор и кариерно развитие на магистратите“. Той е в изпълнение на Дейност 1 „Мерки за осигуряване на по-добро функциониране на българската съдебна система във връзка с процедурите за назначаване, подбор и кариерно развитие на магистратите“ (под-дейност 1.4) по проект „Повишаване на професионализма в съдебната система“ по НФМ 2014-2021 г. Участници в срещата бяха Боян Магдалинчев – представляващ Висшия съдебен съвет и ръководител на проекта, Атанаска Дишева – член на ВСС, съдия Даг Братхол – експерт от Норвежката съдебна администрация, членове на работната група по Дейност 1, представители на органите на съдебната власт и на Министерството на правосъдието.

Срещата бе открита от Боян Магдалинчев, който благодари на членовете на работната група, като отбеляза, че са положени изключителни усилия и чрез съвместните действия с норвежките експерти е събрана немалка информация. Призова присъстващите да бъдат активни, за да може предложенията за потенциално усъвършенстване на съществуващите национални процедури и норми да се прецизират, внесат в Министерството на правосъдието и да бъдат инициирани законодателни промени.

Анализът съдържа исторически преглед на правната система в Република България, относно конкурсните процедури след приемането на българската Конституция от 1991 г.; анализ на съдебната практика, относно контрол за законосъобразност на конкурсните процедури; основни принципи и критерии за определяне ефикасността и доверието в съдебните системи на държавите членки на Европейския съюз (ЕС) и Европейско икономическо пространство (ЕИП); сравнително–правно проучване на норвежки и нидерландски правни системи. Проучена и изследвана е практиката в различните страни – членки на ЕС и ЕИП, относно конкурсните процедури. Направен е анализ на съдебната

практика на производствата по атестиране на магистрати до 2022 г. и са представени и механизмите на оценка на съдиите.

В анализа са направени предложения за оптимизиране с три основни цели - повишаване на общественото доверие в органите на съдебната власт (ОСВ); прозрачност и широко обществено представителство при подбора, назначаването, повишаването в длъжност и преместването на магистратите в ОСВ, както и ефективност, качество и бързина при провеждане на процедурите за оценка, назначаване и кариерно израстване на магистратите в ОСВ, включително и за административните ръководители.

В предложенията, във връзка с провеждането на конкурсите за заемане на длъжност в ОСВ акцент има създаването на Комисия за подбор по назначенията към съответната колегия на ВСС - помощен и постоянно действащ орган, правомощията, на който да са свързани единствено с провеждането на конкурси за заемане на магистратски длъжности в ОСВ. Още от предложенията са свободните длъжности за съдии, прокурори и следователи да се заемат въз основа на отделни конкурси за всяка овакантена или предстояща за овакантяване длъжност. Те да се провеждат от конкурсни комисии в нормативно определени срокове, с един и същ състав и с определен мандат, които са сформирани за всяко от отделните нива на съдебната система – съд, прокуратура и следствие. Предложено е конкурсните процедури да се провеждат по единни и предварително публично оповестени критерии, при спазване на принципите за достъп до участие в тях на всички кандидати, които отговарят на законовите условия за оценяване по обективни критерии. Предлага се изрично да се предвиди достъп на кандидатите до изготвените им атестации, във връзка с конкурсните процедури. Въз основа на анализа на процедурите за кариерното израстване на магистратите в Норвегия и Нидерландия, се формира предложение да се въведе допълнително изискване, на което следва да отговарят кандидатите при участие в конкурс за първоначално назначаване, а именно да притежават високи личностни неюридически качества, необходими за изпълнение на функциите на съдия, прокурор или следовател. При първоначалното назначаване в ОСВ се предвижда и провеждане на психологически тест на кандидатите, като процедурите за неговото провеждане следва да бъдат посочени в нарочен подзаконов акт на ВСС.

Становищата по така направените предложения в по-голямата си част са в положителна насока, като тези за притежание на високи личностни неюридически качества на кандидатите, провеждането на събеседване с допуснатите до участие в конкурс кандидати и създаването на Комисия за

подбор по назначенията срещнаха различни мнения. Боян Магдалиничев предложи събеседването с магистрати да бъде заменено с провеждане на интервю. Проведе се задълбочен дебат относно сформирването на нов независим от членовете на ВСС орган – Комисия по назначенията. Обсъдено бе децентрализиране на конкурсните процедури, както и психологическата оценка на кандидатите.

Отношение по темата взе Атанаска Дишева, която заяви, че конкурсите са основен проблем в съдебната система, като в една част предложените изменения според нея не биха променили и ускорили процедурите, а други следва да бъдат прецизирани. Тя предложи да се прави искане за атестиране с цел участие в конкурс, като бъде намален периода за атестирането, както и да се възстанови процента на външните назначения.

В свое изказване, съдия Даг Братхол представи норвежката система за назначаване на съдии, като изказа мнение, че е добра идея да се направят промени в българското законодателство и да се подобрят независимостта на съдебната власт и доверието към нея.

Конкретните предложения за подобряване на процедурите по атестиране включват 5-годишният срок за придобиване на статут на несменяемост да бъде намален на 3 години, като видовете атестиране да уеднаквят сроковете си и да са:

- за придобиване на несменяемост - с навършване на 3-годишен стаж като съдия, прокурор или следовател (при промяна в Конституцията на Република България);
- периодично - за 3-годишен период от атестирането за несменяемост;
- атестиране при извънредни случаи.

Предлага се магистратите да придобиват право да участват в конкурси за повишаване и преместване след придобиване статут на несменяемост, да отпадне цифровото изражение на комплексната оценка след проведеното атестиране, както и да отпадне специфичния критерий по чл. 199, ал. 1, т. 4 от ЗСВ, свързан с отчитането на статистически данни. Предлага се още да се предвиди специална съдебна защита в ЗСВ, подобно на чл. 256 АПК, чрез която участниците в конкурсните процедури на различни етапи да имат право да подават жалба срещу действията и бездействията на органите, които са оправомощени да извършват административните процедури по тяхното провеждане.

Участниците в срещата се обединиха около мнението, че измененията трябва да са насочени към подзаконовите нормативни актове, като акцентираха върху това, че дейността на помощните атестационни комисии затруднява работата на

Supreme Judicial Council
Republic of Bulgaria

Висш съдебен съвет
Република България

съдиите, а предложеният срок за 3-годишно атестиране е неудачен, като предложиха и атестационните формуляри да бъдат по-малки на обем.